

ВЫТЪАР

ГАЗЕТА ДЭМАКРАТЫЧНЫХ ПЛЫНЯЎ ПРЫДЗВІНСКА-ПРЫДНЯПРОЎСКАГА КРАЮ

№ 14 (42), 12—18 траўня 1993 г.

Цана 3 рублі

Прагаласавалі за цынкавыя трцы

Мяркуюць пра людзей па іх учынках

Большасць народных дэпутатаў, што прадстаўляюць у парламенце выбаршчыкаў Віцебскай вобласці прагаласавала (як, дарэчы, і амаль увесь Вярхоўны Савет) за ваенны саюз з Расеяй, Казахстанам, краінамі Сярэдняй Азіі ды Закаўказзя.

Такім чынам, беларускіх грамадзян можна павіншаваць з навінаю: народным выбранікам падалося недастаткова Афганістана і яны дружна паднялі рукі за саюз вайны. Цяпер, муціць, хопіць звычайнай пазы ў ваенкама, каб нашых хлопцаў (а мо ў некаторых выпадках і дзяўчат) адправіць на крываваю разню ў лобы пункт СНД?

Ніжэй мы публікуем прозвішчы тых, хто прагаласаваў за ганебнае рашэнне Вярхоўнага Савета РБ. Зрабілі гэтае якраз тыя, хто ўсё сваё свядамае кампартыйнае жыццё ўзімаў дагары рукі на сходах, пленумах, канферэнцыях, гарача падтрымлівалі палітыку партыі й урада.

Яны ж, трапіўшы ў парламент дзякуючы клопату той жа ленинскай камуністычнай, старанна адпрацоўваюць давер партыі.

Запомні, чытач, прозвішчы людзей, якія бяздумна і цынічна выказаліся за ўдзел грамадзян сваёй краіны ў міжнародных жандарскіх акцыях, у якіх воін-беларус разам з расійскім ці ўзбекскім жаўнерам пойдзе забіваць таджыка альбо грузіна. І тады ён не будзе разважаць над лёсам Бацькаўшчыны, яе каштоўнасцяў—духоўных і матэрыяльных, што знішчаюцца, прадаюцца за бясцэннае ці раскрадаюцца посткамуністычнай наменклатурай. Застацца б жывым!

Служаўшыся правада маскоўскага путчу, Вярхоўны Савет падтрымаў амаль два гады назад суверэнітэт рэспублікі, прагаласаваў за нацыянальную сімволіку, выказаўся за прыпыненне дзейнасці КПБ. Зараз жа дэпутаты, выступіўшы за ваенны саюз, хочучь скасаваць незалежнасць і нейтралітэт Беларусі, спрабуюць вярнуць таталітарныя парадкі, ізаляваць краіну ад цывілізаванага свету, супрацьпаставіць РБ суседзям, што не ўваходзяць у СНД.

Крываўны дзеянні неакамуністаў і рускіх нацыяналістаў у Маскве на Першага траўня і рашэнне беларускага парламента пра далучэнне да Дагавора аб калектыўнай бяспецы—звенні аднаго ланцуга, у які імкнуцца нас закаваць.

Аднак часы «скованых адной цепцю» мінулі. Каб яны зноў ніколі не вярнуліся, народ павінен выказацца на датэрміновых выбарах, сказаць сваё слова «за» ці «супраць» сучаснага Вярхоўнага Савета.

Вось прозвішчы народных дэпутатаў ВС РБ ад Віцебскай вобласці, якія галасавалі за далучэнне Беларусі да Дагавора аб калектыўнай бяспецы.

Аляксандр Пятровіч Авечкін (Рэспубліканскае таварыства

ветэранаў вайны й працы)—старшыня Віцебскага гарсавета ветэранаў, Герой Сацыялістычнай працы, былы генеральны дырэктар ВА «Маналіт».

Іван Іванавіч Авін (Лёзненская выбарчая акруга № 152)—былы першы сакратар райкама КПБ, які зараз жыве ў Менску. Працуе сакратаром пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета.

Уладзімір Паўлавіч Андрэйчанка (Верхнядзвінская выбарчая акруга № 144)—былы першы сакратар райкама КПБ. Жыве ў Віцебску. Працуе намеснікам старшыні аблвыканкама.

Таццяна Міхайлаўна Анісенка (ад Беларускага таварыства глуханаемых),—намеснік дырэктара Віцебскага ВВР.

Яўген Міхайлавіч Бачароў (Віцебская-Прадзвінская акруга № 179)—былы камандуючы Віцебскай дэсантнай дывізіяй, а зараз—пагранічнымі войскамі РБ. Жыве ў Менску.

Міхаіл Уладзіміравіч Васілеўскі (Чашніцкая акруга № 163)—старшыня райвыканкама.

Міхаіл Мікалаевіч Вяслаўхаў (Бабініцкая акруга № 154)—старшыня райвыканкама.

Мечыслаў Іванавіч Грыб (Віцебская-Савецкая акруга № 178)—былы начальнік УУС аблвыканкама, цяпер—старшыня пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета. Жыве ў Менску.

Мікалай Іванавіч Дземанцей (Ушацкая акруга № 162)—колішні старшыня Прэзідыума ВС БССР. Зараз пенсіянер.

Мікалай Фёдаравіч Дамашкевіч (Сенненская акруга № 160)—былы першы сакратар райкама КПБ. Працуе ў кантрольнай палатцы РБ.

Іван Іванавіч Жыдзяляеў (Аршанская-Ленінская акруга № 169)—кіраўнік БМТ-18.

Мікалай Іванавіч Жураўлёў (Рэспубліканскае таварыства ветэранаў вайны й працы)—былы старшыня Наваполацкага Савета ТБВОД. Цяпер намеснік пастаяннай камісіі ВС РБ.

Мікалай Фядотавіч Зайцаў (Рэспубліканскае таварыства ветэранаў вайны й працы)—старшыня Віцебскага абласнога савета ветэранаў.

Георгій Георгіевіч Какарэка (Аршанская-Задняпроўская акруга № 170)—генеральны дырэктар ільнокмбіната.

Уладзімір Уладзіміравіч Кудлаш (Талачынская акруга № 161)—былы першы сакратар ЦК ЛКСМБ. Жыве ў Менску. Зараз—супрацоўнік Рэспубліканскага камітэта па дзяржаўна-масці пры СМ РБ.

Аляксандр Яўсеевіч Кузьмякоў (Полацкая сельская акруга № 156)—былы дырэктар эксперыментальнай базы «Ветрынскі». Цяпер жыве ў Віцебску, працуе дырэктарам аб'яднання па агародніцтву ў аблсельгасхарчы.

Уладзімір Панцэлеавіч Кулакоў (Міёрская акруга № 153)—старшыня аблвыканкама.

Генадзь Міхайлавіч Лавіцкі (Лепельская акруга № 166)—намеснік старшыні КДБ РБ. Жыве ў Менску.

Вячаслаў Віктаравіч Любавіцкі (Віцебская-Першамайская акруга № 184)—былы пракурор Першамайскага раёна г. Віцебска. Зараз пракурор Берасцейскай вобласці.

Пётр Захаравіч Мінчанка (Рэспубліканскае таварыства ветэранаў вайны й працы)—старшыня Аршанскага савета Таварыства ветэранаў вайны й працы.

Анатоль Андрэевіч Мардашоў (Віцебская сельская акруга № 145)—былы намеснік старшыні аблвыканкама. Жыве ў сталіцы. Работае старшынём Камітэта па нафце і хіміі пры Савеце Міністраў РБ.

Вадзім Андрэвіч Мядзалец (Шаркоўшчынская акруга № 164)—старшыня калгаса «Першае Мая».

Уладзімір Мяфодзевіч Навікаў (Дошчыцкая акруга № 150)—старшыня калгаса «Зара камунізму».

Анатоль Ігнацьевіч Піскуноў (Беларускае таварыства слапых)—старшыня абласнога праўлення БТС.

Яўген Іванавіч Радзецкі (Падсвільская акруга № 148)—былы другі сакратар абкама КПБ. Знаходзіцца на пенсіі, але працуе ў аблсельгасхарчы.

Анатоль Андрэевіч Сіўчыкаў (Бешанковіцкая акруга № 142)—былы першы сакратар райкама КПБ. Зараз узначальвае малое прадпрыемства.

Мікалай Іванавіч Сцепаненка (Віцебская-Чкалаўская акруга № 185)—былы загадчык аддзела ўпраўлення аховы здароўя аблвыканкама. Жыве ў Менску. Працуе намеснікам міністра аховы здароўя РБ.

Мікалай Аляксеевіч Федарчук (Віцебская-Усходняя акруга № 180)—намеснік старшыні аблвыканкама.

Іван Іванавіч Цярэшка (Дубровенская акруга № 151)—былы першы сакратар райкама КПБ. Цяпер пражывае ў Менску. Работае намеснікам старшыні пастаяннай камісіі ВС РБ.

Уладзімір Іванавіч Цалужнікаў (Полацкая-Баравухінская акруга № 171)—дырэктар камбіната будматэрыялаў.

Васіль Васільевіч Чэпнік (Варапаўская акруга № 158)—былы першы сакратар райкама КПБ. Зараз старшыня райвыканкама.

Уладзімір Васілевіч Чувічка (Беларускае таварыства інвалідаў)—старшыня Цэнтральнага праўлення БТІ.

Баляслаў Піўсавіч Шылько (Пастаўская акруга № 157)—старшыня калгаса «Дружба».

Дэпутат аблсавета, выкладчык СПТВ-59 Б. МАЦВЕЕУ.

НА 6-ці старонках:

- ПАЗЫНЯК: СІТУАЦЫЯ ПАРАДАКСАЛЬНАЯ
- РЭНАМЕ РЭАНІМЭ (ІМПЕРЫІ)
- КРЫХУ ПРА МАСТАЦТВА
- КУПЛЮ... АБМЯНЯЮ... ПРАДАМ..

Гора маці бязмежнае.

ДЗЕЛЯ АДНАЎЛЕННЯ

Пачаўся новы сезон археалагічных раскопак. Малое дзяржаўнае прадпрыемства «Віцебскпраектрэстаўрацыя» праводзіць іх з мэтай комплекснага навуковага даследавання помніка архітэктуры канца ХVIII ст.—саляных складаў у Задзвінні.

Плануецца вывучыць стан падмуркаў, ступень захаванасці, старажытнага добраўпарадкавання прылягаючай тэрыторыі.

Працягнуцца работы і па далейшаму доследу падмуркаў Уваскрасенскай царквы.

М. ВАЛАЧОБНІК.

ЗДРАДА—СПОСАБ ІСНАВАНЬНЯ

3. Пазыняк

Гэты артыкул 3. Пазыняк—не апошні, які рэдакцыя хоча прадставіць увазе чытача. У наступным нумары мы змесцім меркаванні старшыні сойму БНФ пра мажлівы ваенны саюз Беларусі з некаторымі краінамі СНД.

Камуністычная здрада на нашай зямлі выяўляе перманентны характар і абумоўлена тым, што камунізм не мае ніякага дачынення да Беларусі і беларускага народа. Гэта чужародная зьява, прынесена на Беларусь з Расеі ў часе 1-й сусветнай вайны бальшавізам расейскім войскам. У канцы 1918 года бальшавіцкія войскі ўварваліся ў Беларускую Народную Рэспубліку, вязучы з сабой у абозе калабаранцкі ўрад Жылуновіча і іншых нацыянал-камуністаў. 1-га студзеня 1919 года аб'явілі аб стварэнні марыянетнай бальшавіцкай БССР, якую праз два месяцы самі ж і ліквідавалі. Потым у 1920 годзе вымушаныя былі яе зноў аднавіць галоўным чынам па той прычыне, што беларускія камуністы-калабаранцы былі дрэннымі здраднікамі—трымаліся за Беларусь, за сялянскую культуру. Прышлося іх бальшавікам неўзабаве ўсіх рэпрэсваць і накіраваць на той сьвет.

Наступнае пакаленьне бальшавіцкіх халуёў на Беларусі хутка ўцяміла, як трэба сябе паводзіць. Здрадніцтва было даведзенае да паталагізму—прадавалі бацькаўшчыну, веру, сяброў, бацьку, матку, мову, культуру, гісторыю, гонар. Спартыстныя выслужылі ў нізасьці, поўзалі на каленях, аддана плявалі на свой род, а ў канцы ўсяроўна атрымлівалі кулю ў патыліцу, так і не зразумеўшы, «за што». Нашчадкі тых халуёў кіруюць цяпер. Эстафета прадаўжаецца.

Год назад паміж шматлікімі грамадзкімі арганізацыямі Беларусі (акрамя камуністаў) і кіруючымі структурамі было падпісанае Антыкрызіснае пагадненне аб аб'яднанні намаганняў на абарону суверэнітэту ў выніку пагрозы незалежнасці Беларусі. Пад пагадненнем стаяць подпісы В. Кебіча, Э. Шыркоўскага, міністраў, дзяржаўных дзеячаў. Цяпер аказалася, што гэтыя людзі самі сталі ініцыятарамі пагрозы

незалежнасці Беларусі.

Цікава пачытаць выступы некаторых камуністаў-дэпутатаў Вярхоўнага Савета 26—27 ліпеня 1990 г., калі прымалі палажэнні аб імкненні да нейтралітэту і бязьядзернасці Беларусі ў Дэкларацыі аб незалежнасці. Які напышлівы казённы стыль, якая падтрымка! Цяпер гэтак жа дэкламуюць навіварат, супраць нейтралітэту.

У сярэдзіне снежня 1992 года ў Вярхоўным Саўеце прымалі Ваенную дактрыну Рэспублікі Беларусі. Міністр абароны і іншыя генералы пафасна дэкларавалі вернасць Дэкларацыі аб незалежнасці і курсу на нейтралітэту. Так і запісалі, што Рэспубліка Беларусь «праводзіць самастойны курс у галіне ваеннай палітыкі, імкнецца да пераходу ў статус нейтральнай, бязьядзернай дзяржавы... узаемадзеючы з зацікаўленымі дзяржавамі рэгіёна па стварэнні бязьядзернага пояса ад Балтыйскага да Чорнага мораў».

Прайшло тры месяцы і міністр разам з генераламі, вокам не міргнуўшы, засьпявалі ўсё наадварот. А ўявім, што ў Расеі пачаліся грамадзянскія заклалы і банды бальшавікоў зноў напалі на Беларусь. Як павядуць сябе гэтыя генералы і гэты міністр?

16 снежня 1992 г. Вярхоўны Савет прыняў Пастанову, дзе даручыў Саўміну «да 1-га сакавіка 1993 года: прадставіць у Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы па прыкладзенні заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусі ў адпаведнасць з Ваеннай дактрынай Рэспублікі Беларусі».

Нічога выканана не было. Замест выканання В. Кебіч, падыгравачы расейскім камуністам, выступіў за ваенны саюз—калектыўную бяспеку з Расеяй, супраць нейтралітэту Беларусі. (А значыць, супраць Канстытуцыйнага закона, Ваеннай дактрыны і нейтральнай міралюбнай палітыкі нашай дзяржавы).

Хіба гэта не здрада?

Сітуацыя ў Беларусі склалася дрэнная і парадаскальная. Ва ўладзе новай незалежнай дзяржавы засталіся старыя структуры кіравання, людзі, якія заўсёды былі шалёнымі ворагамі беларускай незалежнасці, дзяржаўнасці, мовы, культуры, беларускай нацыі. Для сьпелай нацыі і нармальнага нацыянальнага сьвядомага грамадства такое становішча немагчымае. Альбо парламент і ўрад адстойвалі б дзяржаву і незалежнасць, альбо гэты парламент і ўрад доўга б не праіснавалі. Толькі на Беларусі ў хворым грамадстве магчымае існаваньне антынацыянальнага ўраду і Вярхоўнага Савета.

У травні 1992 г. неверагоднымі намаганнямі дэмакратычных сілаў Беларусь атрымала ўнікальную магчымасць правесці рэфэрэндум аб роспуску Вярхоўнага Савета і нечарговых выбарах. Адзіны і своечасовы гістарычны шанец не быў выкарыстаны па адной прычыне, якая мае два бакі: крымінальнасць улады і апатыя грамадства да ўласнага лёсу. Усё гэта нагадвае аднаго шыбеніка з казкі братоў Грым, які быў такі лянны, што палінаваўся нават пад шыбеніцай абрэзаць вяроўку на шыі, каб не павіснуць.

Не буду апісваць псіхалогію саўковага грамадства і тым больш кіраўніцтва, што парушае законы. Істотна іншае. Расстаўшы ў беззыхадным адчаі рэфэрэндум, закон, Канстытуцыю, правы асобы і не спаткаўшы супрацьстаяння ў народзе, камуністычная наменклатура канчаткова пазбавілася страху і зразумела, што ўсё можна, усё дазволена. З гэтага часу і пачалася адкрытая палітыка здрады, накіраваная на знішчэнне незалежнасці, нейтралітэту, дзяржаўнасці, магчымасці беларускага культурна-нацыянальнага адраджэння. Этапы гэтай здрады—маскоўскія ваенныя пагадненні 20 ліпеня 1992 года, эксгумацыя КПСС—КПБ, рашэнне аб далучэнні да ваеннага дагавора пра калектыўную бяспеку. Далейшыя планы наменклатура

не хавае. Палітыка яе разьвіваецца па шляху рэгрэсу. Будучы перагледжаны і адменены ўсе мінімальна-дэмакратычныя і дзяржаўна-незалежніцкія рашэнні Вярхоўнага Савета, прынятыя дзякуючы старанням Апазіцыі БНФ. Будзе прадаўжацца стварэнне штучнай галечы на Беларусі. Вынікі яе будучы цяжкімі. Спраўджваюцца самыя дрэнныя прагнозы, што наменклатурна-камуністычнае кіраўніцтва пратрымаецца на Беларусі да чарговых выбараў і новы парламент прыйдзе на галавешкі.

Гэта найбольш балюча ўсведамляць, бо за паўтара гады мафіёзнага кіравання Беларусь ужо страціла асноўныя свае вартасці, магчымасці і перавагі ў эканоміцы. Я ўжо не кажу пра рэгрэс маралі і культуры. Пацвярджаецца агульнавядомая ісціна: разьвіваецца і багачее не тая краіна, дзе ёсць золата і кілбаса, а тая, дзе ў людзей ёсць нацыянальная годнасць, дзе цэнняць свабоду.

Зрэшты тэарэтычна ў беларусаў ёсць яшчэ адзін шанец—гэта распусціць Вярхоўны Савет сілай, склікаць Устаноўчы Сойм, выбраць ўрад, прыняць Канстытуцыю, закон аб выбарах і правесці свабодныя выбары. Гэтыя дзеянні ў дадзеным становішчы былі б цалкам прававымі і легітымнымі. Нагадаю, што, калі парламент у пытанні пра давер да сябе парушае правы людзей, Канстытуцыю, закон і ўзурпуе такім чынам уладу, народ мае права патрабаваць яго адстаўкі любымі спосабамі. Аднак у Беларусі няма ніякай сілы, гатовай на энергічныя захады. І, дадам, ніколі не будзе з прычыны псіхалагічнай і арганізацыйнай няздольнасці цяперашніх беларусаў на рашучыя самастойныя ініцыятывы ва ўласных інтарэсах. Гэты шлях практычна выключаны ў бліжэйшай гісторыі. Хіба толькі нейкія надзвычайныя абставіны (што малаверагодна) зрушаць з мейсца людзей. Аднак станоўчага выніку можа дасягнуць толькі рух нацыі, а не пратэст стыхійна сабраных грамадзянаў. Перад абліччам здрады

аднак ёсць яшчэ рэсурсы ў нашым грамадстве. Трэба мацаваць дэмакратычныя арганізацыі, і, перш за ўсё, Народны Фронт. Мацаваць не толькі падтрымкай на словах, але і асабістым удзелам, маральна, матэрыяльна, арганізацыйна, палітычна. Ёсць яшчэ ў здаровых сілаў шанец дапамогі, шанец супраціўлення, шанец удзелу і салідарнасці. Ці будзе ён выкарыстаны—не бярэцца сьцьвярджаць. Занадта хворы наш народ. Але іншага шляху як здаравецца, працаваць, ствараць, супраціўляцца здрадзе і змагацца за волю—іншага шляху дзеля разьвіцця і сьцьвярджэння сябе на сваёй зямлі—няма.

На Беларусі, аднак, ужо ёсць дастаткова вялікая колькасць свабодных людзей і тых, што ўсталі з каленяў. Трэба сказаць гэтым людзям: «Мужайцеся!» Бо ў самы бліжэйшы час яны могуць стаць сьведкамі зьдэду пацкі ўчарашняга здыну мінулага, што засталіся пры ўладзе,—здыду з бацькаўшчыны, незалежнасці, мовы і свабоды. Пад рогат «абраннікаў народа» і адабрэнне «простых людзей» будучы распаўляцца з грамадзянствам дзяржавы (уводзіць «двайное», як у СССР), з дзяржаўнасцю беларускай мовы (юрыдычна замацаваць расейскую). Пры пасьпяховым абалваньванні гатовага зьмірыцца з усім насельніцтвам да канца 1993 года Беларусь як дзяржава можа быць фактычна ліквідавана пенсіянерамі і наменклатурнымі камуністамі, захаваўшы пакуль толькі фармальныя атрыбуты самастойнасці. Вось тады і пачнецца самае жалівае, асабліва для аматараў кілбасы.

У мяне не выклікае сумнення, што ў такой сітуацыі, думаючы пра лепшае, трэба заўсёды быць гатовым да горшага і рыхтавацца да яго сур'ёзна і дзелавіта, усімі спосабамі, сродкамі і думкамі, памятаючы Купалу:

Гэта бітва ідзе сусьветна
Між сьвятлом і
апраметнай.

У мясцовых філіях

Непасрэдна да главы дзяржавы

Віцебская гарадская філія БСДГ прыняла зварот да Старшыні Вярхоўнага Савета С. Шушкевіча з нагоды сістэматычных і нахабных парушэнняў прадстаўнікамі мясцовых уладаў законаў аб уласнасці, аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы.

Адной з прычынаў такога становішча, на думку грамадоўцаў, з'яўляецца адсутнасць некаторых важных, але дагэтуль не прынятых законаў.

Пагэтану віцебскія сацыял-дэмакраты прапануюць спікеру парламента скарыстаць канстытуцыйнае права і ўнесці на

разгляд чарговай сесіі Вярхоўнага Савета законы аб дзяржаўнай службе і аб барацьбе з карупцыяй, якія даўно ўжо павінны былі працаваць на карысць нашага грамадства.

К. СТУСЬ.

Пра вынікі і планы

Адбылося чарговае пасяджэнне Віцебскай гарадской філіі Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады. На ім абмеркаваны некаторыя вынікі працы сацыял-дэмакратаў між апошнімі сходамі.

Присутныя станоўча ацанілі выступ прадстаўніка Грамады за «круглым сталом» палітычных арганізацый, які мясцовае тэлебачанне паказала ў красавіку. Сацыял-дэмакраты спа-

дзяюцца, што ім зноў удалася выказаць свае ідэі на абласным ТБ.

Грамадоўцы праслухалі інфармацыю пра падзеі апошніх тыдняў у горадзе і краіне, запанавалі працу філіі на бліжэйшы тэрмін.

М. КАЛІНОУСКІ.

Уся справа ў кіраўніку!

4 траўня прайшла нарада прадстаўнікоў каардынацыйных радаў Віцебскіх абласной дый гарадской арганізацый АДПБ. На ёй абмеркаваны пытанні дзейнасці гарадской арганізацыі, і ў прыватнасці працы яе цяперашняга кіраўніка.

Частка прысутных запатра-

бавала перавыбараў старшыні арганізацыі, матуючы гэтак тым, што кіраўнік аб'яднаных дэмакратаў горада з моманту свайго абрання на пасаду (2 месяцы таму) практычна нічога не зрабіў.

Некаторыя з удзельнікаў нарады зацікавіліся прычынамі, з-за якіх кіраўнік не працаваў. Аказалася, што ён не змог актыўна падключыцца да дзейнасці па сямейных абставінах. У бліжэйшы час старшыня мяркуе прыступіць да выканання сваіх абавязкаў. Аўтаматычна пытанне аб новым кіраўніку было знятае. Аднак віцебскія сябры АДПБ вырашылі вярнуцца да аналізу работы кіраўніцтва праз пэўны час.

Нарада абмеркавала некаторыя іншыя пытанні, у прыватнасці, удзелу мясцовай філіі партыі ў святкаваннях Дня Перамогі.

М. ПЯТРОУСКІ.

Зарэгістраваны

Выканкам гарадоцкага райсавета разгледзеў заявы і паставіў на ўлік Гарадоцкую Рату Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны і Гарадоцкую суполку Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады.

Ю.Т.

БЕСТСЕЛЕР САЦЫЯЛ-ДЭМАКРАТЫ

Накладам 800 асобнікаў выйшла даўгачаканая сябрамі й прыхільнікамі БСДГ кніжка з «Праграмай Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады». Яна распаўсюджваецца праз мясцовыя філіі партыі.

М. КАЛІНОУСКІ.

«ПРЫХВАТЫЗАЦЫЯ» ПА-ВІЦЕБСКУ

У прошлым нумары мы апублікавалі падборку матэрыялаў па мінулай сесіі гарадскога Савета. Сёння мы працягваем пачатую размову.

Новая мятла па-старому мяце

«З заутрашняга дня пачнём праводзіць прыватызацыю як належыць па закону і галосна на конкурснай аснове праз аукцыёны»,—такімі словамі пераконваў дэпутатаў Віцебскага гарадскога Савета новы яго старшыня В. Неушаў перад тым, як дэпутаты павінны былі зацвердзіць вынікі прыватызацыі, праведзенай яшчэ пры былым старшыні М. Федарчуку. «Ну, а тое, што было прыватызавана ў папярэднія два гады выканаўчым камітэтам, нікуды не дзенешся—неабходна зацвердзіць»,—дадаў старшыня.

І дэпутацкі корпус, які спачатку абуралася тым, што тая прыватызацыя не на карысць гарадскому бюджэту (некаторыя нават параўноўвалі з «прыхватацыйнай» вузкім колам асобаў, дзе галоўны прынцып «ты мне, я—табе») моўчкі заціх.

Спадар Неушаў хуценька выкарыстаў заміну і прапанаваў па пунктах зацвердзіць праведзены па заніжанаму кошту продаж дзяржаўнай маёмасці. Адбылося галасаванне. Два лічальнікі падчас яго колькасці галасоў «за» не лічылі. Гэтых галасоў было крыху болей, чым «супраць» ці «ўстрымаўся». Але не заўжды яны нават складалі палову ад колькасці прысутных дэпутатаў, бо шмат народных выбарніках сядзела і не ўдзельнічала ў галасаванні. Відаць, сумленне не дазваляла ім падтрымліваць расцягванне народнай маёмасці, а падняць руку «супраць» не хапала мужнасці.

У вядзенні сесіі адчувалася спрактыкаваная рука прайшоўшага вывучку камандна-адміністрацыйнай сістэмы новага кіраўніка горада, які ў гэтым плане ні ў чым не ўступаў свайму папярэдніку, а ў нечым нават пераўзыходзіў яго.

Папярэднія, перад сесіяй, запісы на выступленне і запіскі ў час яе работы да старшыні з боку прысутных на ёй прадстаўнікоў дэмакратычнай грамадскасці, якія прасілі даць слова, ім ігнараваліся і нават не ставіліся перад дэпутатамі на галасаванне. Не

дадзена было нават выказацца ў раздзеле «Рознае», які праведзены быў у спрынтарскім тэмпе. Старшыня адлічваў (як перад стартам) хвіліны да заканчэння сесіі, каб, відаць, не даць магчымасці апомыцца тым, хто сумняваецца ў правільнасці рашэння альбо каб не дай божа, хто пачаў крытыкаваць.

Хочацца запытацца: навошта збіраліся на сесію дэпутаты? І дзе ж мажлівасць грамадскасці ўдзельнічаць у вырашэнні канкрэтных пытанняў, гарантаваная законам?

Вельмі ж ужо нагадвала сесія гарадскога Савета тая сесія дзесяцігадовай даўнасці, якія зацвярджалі раней вырашанае за іх пленумамі кампартыі.

У ПЛЕШЧАНКА.

Умоўны рэфлекс

Многія, пэўна, памятаюць са школьных урокаў біялогіі выпадак з канём, што шмат гадоў вазіў у запарку дзяцей па кругу і якога так і не змаглі прымусіць прайсці па гарадскім вуліцам—ён увесць час звачаваў і ішоў па кругу. У яго выпрацаваўся ўмоўны рэфлекс.

Так і нашыя Саветы. За 70 гадоў яны прывычаліся быць шырмай КПСС. Сем дзесяцігоддзяў дэпутаты паслухмяна галасавалі за тое, што ім прапаноўвалася. І вось ужо няма КПСС, але застаўся ўмоўны рэфлекс.

Нядаўна гарадскі Савет прыняў бюджэт Віцебска на 1993 год. Калі, канешне, увогуле можна назваць бюджэтам тое, што прымалася. Бо напярэдадні сесіі дэпутаты атрымалі кніжачку ў 35 старонак тэксту, у якой змяшчаліся і справаздача аб выкананні бюджэту за 1991 год (зварніце ўвагу: у пачатку 93-га зацвярджаюць справаздачу выканання бюджэту за пазамінулы год), і прагноз развіцця на бягучы год, і сам гарадскі бюджэт на гэты год.

Калі я быў у гасцях у Ёргана Мюлера, дэпутата 30-тысячнага нямецкага горада Нінбурга, да яго па пошце прыйшоў праект бюджэту Нінбурга на 1993 г. То быў часопіс таўшчыняй у 300 старонак і фарматам разы ў два больш таго, што атрымалі нашы дэпутаты. І сапраўды, хто валодае інфармацыяй, той валодае ўладай. Але здзіўляе не тое, што нашым дэпутатам «доступ да інфармацыі не забаронены, але ён не дазволены», як удала выказаўся на нядаўняй канферэнцыі па самакіраванню адзін з дэпутатаў абласвета, а тое, што такі стан рэчаў поўнасцю іх задавальняе. А галоўнае, дзеля чаго мы выбі-

раем дэпутатаў, якраз у тым і заключаецца, каб яны вызначылі палітыку развіцця места і зацвердзілі бюджэт, каторы зробіць гэтую палітыку рэальнасцю.

Не менш надзвычайна і тое, што адбылося на апошняй сесіі гарадскога Савета з зацвярджэннем прыватызацыі некаторых аб'ектаў камунальнай маёмасці. Уявіце сабе, што Вы здалі сваю кватэру кватарантам. А праз год яны прыходзяць да Вас і заяўляюць, што мы, маўляў, Вашу кватэру год назад прадалі, зацвердзіце, калі ласка, дагавор куплі-продажу. Менавіта ў такой сітуацыі і апынуліся нашыя народныя выбарнікі. Нармальнай рэакцыяй было б разарваць «ліпавы» дагавор, выгнаць нахабных кватарантаў ды распачаць працэс продажу нанова, калі такім будзе жаданне гаспадара. Але не так вядзе сябе конь, што 70 гадоў хадзіў па кругу.

Пагэтак, шануюныя выбаршчыкі, у наступны раз, калі будзеце выбіраць дэпутатаў, спярша пераканайцеся, здольны і ці хоча кандыдат у дэпутаты самастойна прымаць рашэнні, а ўжо потым ці будуць гэтыя рашэнні выражаць Вашыя інтарэсы. Бо без першага другое не мае аніякага сэнсу.

Старшыня абласной арганізацыі АДПБ

В. ЖУРАКОЎСКІ.

ЗВАРОТ

ПАЛІТЫЧНЫХ ПАРТЫЙ І РУХАЎ

ДЭМАКРАТЫЧНАГА НАКІРУНКУ

ДА ГРАМАДСКАСЦІ ВІЦЕБШЧЫНЫ,

ДА ДЭПУТАТАЎ УСІХ УЗРОЎНЯЎ

І СУПРАЦОЎНІКАЎ ПРАВААХОЎНЫХ ОРГАНАЎ

На працягу некалькіх апошніх гадоў на Віцебшчыне набылі вялізныя павелічаныя крадзеж дзяржаўнай маёмасці, злоўжыванне службовым становішчам з боку розных кіраўнікоў.

Пры выканаўчай уладзе ствараюцца камерцыйныя прадпрыемствы, у якія ўваходзяць стаўленікі гэтых кіраўнікоў. Праз іх раскрадаецца значная частка грашовых сродкаў.

Ігнараванне нават недасканалых законаў—характэрная ўласцівасць пануючай большасці наменклатуры ў Вярхоўным і мясцовых Саветах. Пракуратура, суд, МУС і КДБ знаходзяцца

ў поўнай залежнасці ад посткамуністычнай наменклатуры.

Апошняя ўкладвае нарабаваныя грошы ў будаўніцтва дарагіх катэджаў. Яна ж да таго ў дадатак атрымлівае ільготныя крэдыты. І гэтыя, калі валодае добраўпарадкаваным жыллём. І гэты ў той час, калі простаю чалавеку, які не мае ўласнага кутка—адмаўляюць у крэдытах на пабудову жылля. Наменклатура набывае па заніжанаму кошту нерухомасць і іншыя матэрыяльныя сродкі.

Усё вышэйсказанае не аднойчы пацвярджалася публікацыямі ў друку не толькі мясцовай прэсы, але й рэспубліканскай. Аднак наменклатуршчыкам як з гуся вада. Яны імкнуцца стварыць рынак для свайго вузкага кола. Іхняя мэта—заныць у ім пануючае становішча, як некалі займала кампрадорская буржуазія ў былых калоніях.

Тыя парушэнні наменклатуршчыкаў, што выяўляюцца сумленнымі супрацоўнікамі праваахоўных органаў, дэпутаты ўсіх узроўняў бяруць пад сваю ахову, а суды ды пракуратура адмаўляюць прызнаваць парушэнні законаў з іх боку.

У прадстаўнікоў палітычных партый і рухаў дэмакратычнага накірунку, сумленных грамадзян зараз няма іншага выйсця, як стварыць грамадскую камісію дзеля кантроля за раскрадаўніцкай дзейнасцю апарата. Бо ўлада наменклатуры не вечная, а народ Беларусі павінен ведаць раскрадаўнікаў.

Галоўная задача камісіі—фіксаваць кожнага выпадку крадзяжы, злоўжывання службовым становішчам з боку адказных асоб, інфармаванне насельніцтва аб гэтых выпадках.

Мы заклікаем дэпутатаў і супрацоўнікаў праваахоўных органаў, усіх грамадзян—тых, каму не абыхавы лёс сваёй Бацькаўшчыны, садзейнічаць працы камісіі.

Нашы тэлефоны: 37-28-44, 37-35-06.

Заяву падпісалі:

Ад клуба за дэмакратычныя выбары
Б. ХАМАЙДА,
У. ПАДГОЛ.

Ад БНФ:

М. ПАУЛАУ,
У. ПЛЕШЧАНКА.

Ад АДПБ:

В. ЖЫГУЛОУ,
І. ГЛАЗУНОУ.

Ад НДПБ:

А. ФРАЛЕНКА.

З неафіцыйных крыніц

Ці так!

Як стала вядома рэдакцыі, будынкі дзіцячых садкоў па вул. Чайкоўскага, 6 і па вул. Лазо, 76 прыватызаваны фірмаю «ЛМ+МК», а дом № 4 на вул. 2-й Фрунзе—«Віцебскскнешбудам». «Дом малака» на прасп. Будаўнікоў перайшоў у трэція рукі.

Цікава, ці сапраўды гэта так!

ЗАЯВА

Выканкама

Цэнтральнай Рады БСДГ

На нечарговай XI сесіі Вярхоўны Савет прагаласаваў за далучэнне нашай краіны да Пагаднення «Аб калектыўнай бяспецы», якое падпісана Расіяй, Арменіяй, Казахстанам, Кыргызстанам, Таджыкістанам і Узбекістанам.

Як вядома, войскі шэрагу гэтых краін вядуць ваенныя дзеянні ў розных рэгіёнах былога СССР. Далучэнне да ваеннага саюза з ваюючымі краінамі альбо з краінамі, дзе існуе палітычная нестабільнасць, з'яўляецца небяспечным і авантурным.

Ігнараванне ўласнай заявы аб імкненні да нейтральнага статусу Беларусі робіць палітыку Вярхоўнага Савета непаслядоўнай і непрадказальнай, што, безумоўна, выкліча насцярожанасць да Беларусі з боку еўрапейскіх краін і нанясе шкоду стабільнасці на кантыненте.

Дарэмна спадзяваюцца, што ўступленне ў ваенны саюз будзе спрыяць далейшаму існаванню нашага гіганцкага ваенна-прамысловага комплексу, што Расія будзе несці за нас ваенныя выдаткі і забяспечваць ваенныя заказы для беларускіх прадпрыемстваў.

Расія не мае сродкаў працягваць гонку ўзбраенняў. Танкі і ракеты не заменяць хлеба і масла, таму, як для Расіі, так і для Беларусі, структурная перабудова эканомікі і перш за ўсё, канверсія ваенных прадпрыемстваў з'яўляецца непазбежнай. Пры гэтым, нешматлікія ваенныя заказы будуць размешчаны ў асноўным на расійскіх заводах. Маючы праблему беспрацоўя, Расія будзе ствараць і захоўваць працоўныя месцы не для беларусаў, а для ўласных грамадзян. Што датычыць нармалізацыі ўзаемных паставак і паляпшэння эканамічных сувя-

зяў, для гэтага непатрэбны ваенны саюз, дастаткова эфектыўна працуючыя эканамічныя пагадненні.

Нельга лічыць сур'ёзнымі запэўніванні ў тым, што Беларусь зможа ўнесці ў Пагадненне агаворку аб забароне пасылкі нашых вайскоўцаў у «гарачыя кропкі». Усе агаворкі сумесна абмяркоўваюцца ўдзельнікамі Пагаднення і зразумела, што ніводная дзяржава-ўдзельніца не зацікаўлена ў прадстаўленні Беларусі нейкіх асаблівых ільгот.

Яшчэ больш авантурным і недарэчным выглядае спадзяванне з дапамогай ваеннага саюза адрадыць у той ці іншай форме былы СССР. Мы ўжо ніколі не вернемся ні да ўнітарнай таталітарнай дзяржавы, ні да ўнітарнай мілітарызаванай эканомікі.

Грамада цалкам падтрымлівае пазіцыю Старшыні Вярхоўнага Савета С. С. Шушкевіча і ягоную ініцыятыву па правядзенню рэферэндуму з фармулёўкай: «Ці падтрымліваеце вы дзяржаўны нейтралітэт Рэспублікі Беларусь, які прадугледжвае адмаўленне ад ваенна-палітычных саюзаў з іншымі краінамі і іх аб'яднаннямі?».

Мы салідарны з групай народных дэпутатаў, якая разгарнула ў Вярхоўным Саветае збор подпісаў у мэтах правядзення рэферэндуму.

Заклікаем сяброў Грамады, усіх грамадзян Беларусі арганізаваць збор подпісаў у падтрымку правядзення ўсенароднага рэферэндуму па пытанню аб нейтральным статусе беларускай дзяржавы.

Выканкам Цэнтральнай Рады БСДГ.

Лісты чытачоў

РЭНАМЕ РЭАНИМЭ

Як жа часта нас уводзяць у зман назвы і саманазвы, калі ім не адпавядае змест, сутнасць з'явы, твора, арганізацыі. Памятаеце фільм з удзелам Чарлі Чапліна «Ціхая вуліца», дзе на гэтай вуліцы дужыя малойцы мясілі адзін аднаго кулакамі? Ці як беднага Бураціна падманула назва «Поле Цудаў» (у Краіне Дурняў)?

Пачуў я, што на зямлі беларускай Славянскі Сабор будуюць. Прыемна цешыла гэтая навіна. Значыцца, будзе ў нас гэтка агульнаславянская-агульнахрысціянская, праваслаўна-каталіцка-ўніяцка-пратэстанцкая Мекка, куды паломнікі цугам пацягнуцца з Балгарыі, Македоніі, Польшчы, Расіі, Сербіі, Славакіі, Украіны, Чарнагорыі, Чэхіі... Гэта карысна хаця б з меркаванняў міжнароднага турызму, не кажучы ўжо пра з'яднанне славянскага людю. Праўда, мае знаёмыя грузін з яўрээм адразу скасавурыліся, чаму гэта Сабор славянскі, а не агульнабеларускі; у саборы тым ім месца не было—так з назвы вынікала. Агледзеў я тую прэзэнцізную арганізацыйную будыніну і змеціў, што гаворка не пра ўсіх славян, а толькі пра ўсходніх. Урэшце рэшт сяміў я, што ляпіў той сабор нейкі няўмека, а то і свядомы шкоднік. Таго й чакай, кумпалы абваліцца ды ўсіх вернікаў-легкавернікаў пазабіваюць. Бо на справе Славянскі Сабор не за славян і нават не за беларусаў, а за рускіх і беларускіх, прычым толькі тых, хто прагне рэанімацыі Расейскай імперыі. А хто думае не так, той проста жыд. Ну, як?

Нешта падобнае я адчуў, прачытаўшы ў «Віцбічах» за 15.04 «Обращение рабочего совета». «...Совет городского объединения рабочих «Трудовой Витебск» проводит 17

апреля... сбор подписей в поддержку справедливых требований своих товарищей по классу. Скажем, мол, решительное «да» возрождению СССР».

Прачытаў і засмуціўся. Спадар чытач, Вам не здаецца, што саманазва «Трудовой Витебск» гучыць у прыхаванай форме абразліва для Вас? Хай Вы працуеце сумленна, потам зарабляеце грошыкі, а вось як не падзяляеце неакамуністычных перакананняў—дык і не працоўны Вы і ў «Трудовой Витебск» Вас не возьмуць. Усе працавітыя, трэба думаць, даўно ўжо там, а мы ўсе—абібокі.

Дай, думаю, пагляджу, колькі працоўных у Віцебску. У суботу тралейбусам спяваюся да прызначанага месца сустрэчы. Сталага веку, але блазнюк з захухмоленным партфелем і відавочнымі псіхічнымі адхіленнямі не мог дачакацца прыпынку «Плошча Свабоды» ды імгненна агітаваў пасажыраў за «адзіны, магутны». Нейкі экзальтаваны дзядок тураваў яму і зацята гамзіў: «Жыды прадалі Расію». Ніхто ім слова не сказаў, хаця ў гэтым супольным delirium tremens было шмат зневажальнага. Калі, нарэшце, дзверы адчыніліся, гэтыя двух ірванулі на плошчу як з нізкага старту. Але...

Але што гэта? Ля трыбуны стаяла не больш як дваццаць чалавек, адны і тыя ж твары і стварэнні на ўсякіх і ўсялякіх зборышчах такога кшталту. Над галовамі мітынгаўцаў туляліся сцягі былых СССР і БССР і... манархічны сцяг дынастыі Раманавых. Я азірнуўся на тралейбус і не знайшоў там шылды «Машына часу». Дзіўна... Здавалася, сілы цемры розных эпох спецыяльна сабраліся ў гэты час на плошчы Свабоды (адчуваецца?), каб апаскудзіць віцбічам перадсвяточны настрой.

Вось і развярся ў гэтай блытаніне. «Трудовой Витебск» пад манархічным сцягам? Як гэта стасуецца з імперыялізмам, прыватнай

уласнасцю, эксплуатацыяй чалавека чалавекам? Тут недастаткова глыбакадушна прабурчэць «Гэта буржуазна», тут хаваецца нешта саўкова-ірацыянальнае, што немагчыма спасцігнуць здаровым розумам.

То не трэба й намагацца. Нас чарговы раз забыталі саманазвы. Кожная дробная групоўка з тых, што ўтвараюць шумную антыдэмакратычную хейру, мае агульнае «рэнаме» ў тым сэнсе, што песціць надзею на «рэаніміз» Савецкага Саюза (Расейскай імперыі) і злосна ненавідзіць усё беларускае. Замест таго, каб тлуміць сумленным грамадзянам галовы, гэтым таварышам і «господам» след было б аб'яднацца пад шылдай «Антыбеларуская партыя здрады». Гэта б адпавядала існуючаму стану рэчаў.

А я, са свайго боку, пачынаю збіраць подпісы за адраджэнне Рымскае Імперыі. Буду рады, калі адгукнуцца аднадумцы на конт імперыі Аляксандра Македонскага ды Арабскага Халіфату.

Уладзімір СЛАБІН.

ЖЫВЁМ МІНУЛЫМ?

Калі давядзецца трапіць у Сянно, то, думаю, у вас абавязкова з'явіцца ўражанне, што вы падарожнічаеце ў мінулае. Інакш як жа растлумачыць тое, што дом № 4 па вул. Карла Маркса ўпрыгожвае вялізны плакат, на якім жанчына, якая, мусіць, сімвалізуе Беларусь, трымае герб існуючай ужо БССР? Пабляклі фарбы, але на стужцы, якая абвівае калоссе, выразна чытаецца заклік **ПРОЛЕТАРИЯМ ВСЕХ СТРАН СОЕДИНЯТЬСЯ**.

Ды што казаць пра гэта, калі на суседнім чатырохпавярховым будынку, на якім развяраецца бел-чырвона-белы сцяг, над уваходам вісіць той жа самы герб БССР, вытрыманы ў змрочным чорным колеры.

Няхай стаяць ля будынка мясцовай дзіцячай музычнай школы (былы райкам КПБ) бюстры Карлу Марксу і Уладзіміру Леніну і ў дні сваіх святаў мясцовыя балшавікі прыносяць сюды кветкі. Што ж, кожны кланяецца свайму ідалу. Але вось атрыбутыку варта нарэшце памяняць. Мы ж жывём у незалежнай краіне, якая мае свой герб «Пагоню».

В. ПЕЧКУРЭНКА.

ГАНЬБА

Так, менавіта гэтым словам можна назваць тое, што адбылося на нечарговай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Мажліва, для некаторай колькасці жыхароў рэспублікі, даведзеных да адчаю станам сучаснага жыцця, аб'яваў да сваёй дзяржавы, да лёсу сваіх дзяцей, факт прыняцця рашэння аб заключэнні ваеннага саюза з Расеяй прайшоў незаўважным. Але пераважную большасць ён вельмі і вельмі турбуе. Бо вырашаецца лёс дзяржавы, а значыць, і кожнага з нас.

Увесь ход падзей на сесіі прадказваў, што нягледзячы ні на якія довады, прапановы, неакамуністычная большасць у Вярхоўным Савеце ўсё ж вырашыць пытанне на карысць ваеннага саюза. (Шаноўныя чытачы, не блытайце ваенны саюз з былым Савецкім, хоць і там не мёд быў, гэта зусім розныя рэчы! Ваенны саюз—гэта ў першую чаргу мілітарызацыя краіны, гонка ўзбраенняў, а потым смерць, труны на Беларусі, плач і стогны мацяроў, дзеці без бацькі, развал эканомікі, бо ваенныя заводы не вырабляюць ні тэлевізараў, ні халадзільнікаў. Ні каўбасу, між іншым). Можна лічыць, гульня ішла і адны вароты. Маўляў, хоць вы (апазіцыя) разбіцеся, як рыба аб лёд, даводзячы немэтазгоднасць ваеннага Саюза, нават больш, здраду дзяржаве, мы (неакамуністы, «абаронцы народа») зробім па-свойму. Такім чынам, ста-

віцца чарговая дымавая заслона, каб схаваць поўны крах праводзімай урадам Кебіча палітыкі. Усё гэта яшчэ раз сведчыць аб тым, што і сапраўды, як неаднаразова заяўлялі БНФ, Грамада ды іншыя дэмакратычныя партыі, у нашага ўрада няма мэтанакіраванай канцэпцыі эканамічнага развіцця дзяржавы.

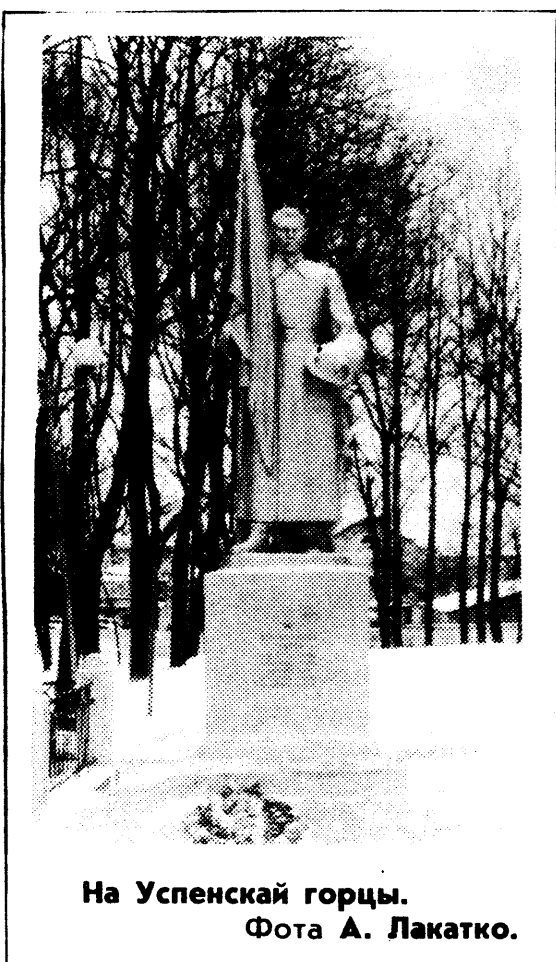
І ўсё ж перамога «чырвона-карычневых» не поўная. На майскай сесіі павінна быць прынята рашэнне аб правядзенні рэферэндуму па мэтазгоднасці заключэння ваеннага саюза. Куды можна ўключыць і пытанне аб уласнасці на зямлю, якую так не хочучы аддаць працоўнаму сялянству нашыя «добразычліўцы».

І вось тады паўстане пытанне аб так званым «нацыяналізме». Зможа народ даўмецца, адчуць нацыянальную самасвядомасць, чалавечую годнасць, устаць з каленяў ды сказаць ваеннаму саюзу «не»,—пойдзем па шляху развіцця Беларускай дзяржавы, уваходжанні ў светную эканоміку. А не зможа, захлынецца ў жыццёвай віхуры, у пагоні за чынамі, каўбасой,—адказ адзначаны: страта суверэнітэта, дзяржаўнасці, міжнароднага аўтарытэта. У канечным выніку—калонія Расейскай імперыі.

Але ўсё ж хочацца верыць у працавітага, разумнага беларуса. Хоць і вынішчалася ў ім вякамі вера, любоў да свабоды. Хоць і амаль зняверыўся ён у перамогу праўды, але прыроджаная кемлівасць, любоў да бацькаўшчыны не падвядзе. Здолее народ зразумець, што імкнецца закатаваць яго, уцягнуць у ваенны саюз з нестабільнай Расеяй. Каб і надалей, седзячы на карку народа, кіраваць пры дапамозе талонаў, купонаў ды іншых падчак. Прасцей кажучы, пры дапамозе «карыста». А хто і сапраўды жадае яму шчасця, добрага, заможнага жыцця ды росквіту краіны ў мірнай супольнасці з суседзямі-народамі.

Васіль ІГНАЦЕНКА, БСДГ.

Пачытайце дзеткам вершы

На Успенскай горцы.
Фота А. Лакатко.

Анатоль КАРЧЭУСКІ

Дзень Перамогі на Беларусі

Сёння дзень Перамогі—
святая шчасця і слёз.

4

Тут ля кожнай дарогі
помнік воінам ёсць.

Дзе калісьці ўзлескі
чырванелі ад куль,
зноў квітнеюць пралескі,
нібы вочы дзядуль.

Тых дзядуль, што загінулі
ў тую вайну,
тых дзядуль, што пакінулі
нам і Мір, і Вясну...

Ягор КАСЯКОЎ

Загадка

Ён звярочак вельмі колкі,
Бо на ім тырчаць іголки.
А як згорнецца ў клубочак,
То не бачна нават вочак.

У яго чатыры ножкі.
Ну, вядома, як у кошкі.
Я здалёк убачыў кошык,
Падышоў, а гэта...

(Вожык).

Вясна ў лесе

У лясок прыйшла вясна,
Сонца добра грэе.
І зялёная сасна
Лепей зелянее.

Зайка скача з асакі
Да зялёнай грушы.
Палінялі два бакі,
І спіна, і вушы.

А мядзведзь глядзіць у бок,
Дзе пчала лятае,
Бо яна нектарны сок
На мядок збірае.

Лось, шукаючы траву,
Абышоў узлескі.
І схіліўшы галаву,
Цалаваў пралескі.
А ў вавёркі шмат турбот—
Час не для пацехі,
Бо ўжо норы рые крот,
Дзе ляжаць арэхі.

У лясок прыйшла вясна,
На жалейцы грае—
Абудзіла лес яна,
Жыхароў вітае.

Зайка-агароднік

Сонца ў небе ярка ззяе,
Глебу добра сагравае,
І на градках ля ракі
Зайка сее агуркі.

І салодкай морквы шмат
Дапамог пасеяць брат.
А суседзі хлеба лусту
Памяняюць на капусту.

Дыялог з сумленнем

—Дык дзе твая праўда,
братка-беларус, якую шукаем
спрадзевку?

—Няма. Адна крыўда навокал
ды здэкі.

—А дзе лепшая доля, аб
якой ты марыў заўсёды, мой
бедны братка-беларус?

—Няма. Толькі нядоля
сэрца цісне тугой, абражае
галеча.

—Дзе воля твая, беларус,
пра што продкі ў песнях спявалі?

—Няма. Кайданы муляюць
рукі ды розум да болю.

—Дык чаму ж так няма,
запытацца патрэбна?

—У каго запытаць?

—У дзядоў ды бацькоў.

—Што дзяды, што бацькі—
у Курапатах ляжаць.

—У старэйшага брата спытай.

—Не да гэтага брату старэйшаму,
сварыцца зараз з сястрою.

—Дык спытайся ў матчынай
мовы-крыніцы.

—Перасохла крыніца і
смага патрэскала вусны.

—Папытайся ў роднай зямлі,
на якой нарадзіўся.

—Што зямля, анімаля ў
пакуце ад жаху Чарнобыля-пекла.

—Дык каго ж запытаць?
Паспрабуй ты вось гэта: усіх
паноў, спадароў ды таварышаў
трэба паслухаць.

—Іх пытаў неаднойчы,
ніхто не дае мне адказу.

—Запытаемса разам з табой,
а калі не адкажучы, сам
сябе запытай: што рабіць і
як жыць нам далей.

Запісаў Алесь КРЫГА.

А на мокрай глебе пуста—
Будзе там расці капуста.
Хай расада падрасце
І вада ў раку сцячэ.

Зайка лапкі не шкадуе—
Кожны дзень вясной працуе.
І за гэта агарод
Яго корміць цэлы год.

№ 14 (42) 12—18 траўня 1993 г.

Па старонках тутэйшых газет

Знаёмы прыём

Нядаўна ў газеце «Віцебскі рабочы» ад 8.04.93 г. прачытаў артыкул Г. Харытонавай «Разбурылі калгасы—голаду не мінаваць». Спадарыня Харытонова хутка і даволі спрытна рашыла задачу, над якой безвынікова працавалі як вядомыя савецкія эканамісты, так і шэраг былых партыйных дзеячоў: у чым прычыны заняпаду калгасаў і наогул сельскай гаспадаркі?

Адказ мы знаходзім адразу—у першых радках артыкула: «У апошні час так званы Беларускі народны фронт і яго аднадумцы ўзялі курс на разбурэнне калгасаў». І далей Харытонова распавядае пра тыя страшныя, на яе думку, дзеянні БНФ, якімі ён разбурае калгасы: «Бээнэ-фаўскія ганцы сноўдаюць у гэтыя дні па рэспубліцы, вышукваючы недахопы ў калгасах... шукаюць парушальнікаў і злачынцаў сярод кіраўнікоў калгасаў і саўгасаў».

Заварожаны гэтай захапляючай дэтэктыўнай гісторыяй чытач, напэўна, скажа: ну нічога з гэтага ў БНФ не атрымаецца, бо кіраўнікі калгасаў былі і цяпер застаюцца спрытнымі хлопцамі, прызначанымі на гэтыя пасады яшчэ той партыяй, якая доўгія гады была «...ум, честь и совесть нашей эпохи». Але прыйдзеца табе, шановны чытач, расчаравацца, бо далей сама Харытонова піша, што ёсць такія кіраўнікі, якія сталі на шлях парушэння юрыдычных і маральных нормаў і што яны па-

вінны панесці пакаранні за свае дзеянні.

І што ж прымусіла іх ісці на гэтыя злачынствы? Можна прымус БНФ ці рэкеціры нейкія? І Харытонова, вокам не міргнуўшы, тлумачыць: «...гэта вынік цяперашняга часу, які навязаны нашай рэспубліцы, нашаму народу».

Вось так, вінаваты, аказваецца, «наш час», а не БНФ.

Далей у артыкуле ідзе ўхваленне калгаснага ладу, які, на думку аўтаркі, выключыў эксплуатацыю чалавека чалавекам.

Але скончым цытаваць гэтыя «дэтэктыўныя» гісторыі, якія пабудаваны на эмоцыях аўтара, і прыйдзем да фактаў, якіх амаль няма ў артыкуле.

А факты гавораць аб тым, што калгасы былі ўтвораны прымусовым шляхам на крыві, слязах і смерцях беларускіх сялян. Хто не ішоў у калгасы, тых з сем'ямі высылалі ў Сібір, дзе людзі, асабліва дзеці і старыя, гінулі дзесяткамі тысяч. Як пішуць беларускія гісторыкі, у час першай хвалі раскулачвання, было выслана з рэспублікі каля 16 тысяч сем'яў. А гэта каля 100 тысяч беларусаў. Потым былі этапы 31—32 гадоў. Гэта яшчэ некалькі сотняў тысяч ахвяр. Іх маёмасць забірала ў калгасы. Але й доля тых, хто ўступаў у калгасы, была таксама вельмі цяжкая. Усё, што выраблялася ў калгасах, трэба было здаваць па плану дзяржаве, а на працад-

ні амаль нічога не заставалася. Нездарма іранічным прывітаннем калгаснікаў было: «Дарма робіш»—«Праўду кажаш». Грашовай аплаты не было амаль да 60 гадоў.

Пашпарты калгаснікам знарок не выдавалі, значыць паехаць працаваць у другое месца было нельга. Ну чым не прыгоннае права?

А цяпер запытаем саміх сябе: чаму ж спадарыня Харытонова (яна ж старшыня каардынацыйнага Савета гарадскога аб'яднання «Працоўны Віцебск»), якая так абараняе ў артыкуле калгасны лад, не змагаецца з раскрасаннем дзяржаўнай і калгаснай маёмасці? Бо ведама ж з газет, толькі на Віцебшчыне невядома куды зніклі некалькі соцень мільёнаў рублёў.

А ў яе аказваецца, другая задача, якая раскрывае ўвесь сэнс гэтага артыкула. Яна піша: «Сумленныя працаўнікі рэспублікі, асабліва работнікі сельскай гаспадаркі павінны цвёрда і рашуча адстойваць свае правы і завабываць уважліва прыглядацца да тых, каму аддаюць свае галасы, надзяляючы дэпутацкімі паўнамоцтвамі». Спадарыня Харытонова баіцца, што ў выбарах, якія адбудуцца праз год, сельскія працаўнікі не будуць пад прымусам сваіх кіраўнікоў галасаваць за былых партыйных наменклатуршчыкаў, якія балаціраваліся толькі ў сельскай глыбінцы. Вось і пачала яна шукаць ворагаў, як у тыя мінулыя страшныя гады. Што ж, знаёмы партыйны прыём. Толькі дарэмна гэта. Народ ужо не ашукаць. Час не той!

Мікола СЯЛЯНСКІ.

Становішча ненармальнае

Перад святам Перамогі прайшло чарговае паседжанне Віцебскай гарадской рады Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны.

Нягледзячы на набліжэнне пары адпускоў, тэбэмаўцы зусім не збіраюцца згортаць сваю дзейнасць. Напрыклад, у планах сяброў ТБМ—актывізацыя працы па гісторыка-культурнаму асветніцтву, стварэнне ў вобласці рэгіянальных аб'яднанняў суполак Таварыства. Брак грошай на выдзяленне пастаяннай работы змушае гарадскую раду зноў і зноў шукаць мецэнатаў.

На паседжанні прагучала

рознабаковая сур'ёзная ацэнка культурна-моўнай сітуацыі ў Віцебску. Рада акрэсліла адносіны некаторых прадстаўнікоў гарадскіх уладаў да спраў нацыянальнага Адраджэння як абыякавыя або непрыхільныя. Сведчаннем таму, на думку ўдзельнікаў паседжання, могуць быць недастатковая праца па выкананню закона аб мовах, выказванні пэўных афіцыйных асобаў у сродках масавай інфармацыі.

Дый самі мас медыя, якія падпарадкоўваюцца мясцовым уладам, часта займаюць незразумелыя пазіцыі. Прыкладам можа служыць выданне «Віцьбічы», у якім зноў з'явіліся публікацыі, што ганьбяць беларускае Адраджэнне. Па меркаваннях прысутных, такая «папулярызацыя» антыбеларускіх ідэй працуе на распальванне нацыянальнай варожасці, дыскрэдытуе віцебскія ўлады.

Падобнае становішча ненармальнае і пагэтаму сябры рады вырашылі ў бліжэйшым часе абмеркаваць праблемы нацыянальнага Адраджэння з прадстаўнікамі гарадскіх уладаў.

Ю. ТУТЭЙШЫ.

МІКАЛАЙ ПЯТРОВІЧ ЦІШАЧКІН

Трагічна загінуў за служаны артыст Рэспублікі Беларусь Мікалай Пятровіч Цішачкін. Пайшоў з жыцця чалавек, бязмежна адданы коласаўскаму тэатру і роднаму гораду.

М. П. Цішачкін нарадзіўся 14 сакавіка 1938 года ў Віцебску. Пасля заканчэння Беларускай акадэміі мастацтваў у 1959 годзе назаўсёды звязаў свой лёс з адзіным тэатрам. Яркі характарны, камедыйны акцёр, ён карыстаўся вялікай папулярнасцю сярод гледачоў. М. П. Цішачкін стварыў адметныя сцэнічныя вобразы ў спектаклях «Несцерка» В. Вольскага (Шкаляр), «Зацоканы апостал» А. Макаёнка (Бацька), «Заставайцеся сонцам» А. Папаяна (Алік), «Доктар філасофіі» Б. Нушыча (Міларад Цвіевіч), «Развітанне ў чэрвені» А. Вампілава (Рэпнікаў), «Ах, які пасаж!» У. Салагуба, П. Фёдарова (Мардашоў), «Генры VI» В. Шэкспіра (Генры), «Любоўнікі з Каліфорніі» Б. Слэйда (Джордж), «Рэвізор» М. Гогаля (Хлопай).

Акцёрскія работы М. П. Цішачкіна адзначаны жолцевай праўдай, высокім майстэрствам, дакладнасцю мастацкіх характарыстык. Акцёра вызначала здольнасць імправізаваць,

знаходзіць і аддаваць гледачу толькі што адгаданыя таямніцы ствараемага вобраза. Можна, з гэтай прычыны заставаўся вечно маладым і цікавым ягоны Шкаляр з «Несцеркі», атрыманы ў спадчыну ад вялікага майстра і педагога Цімоха Сяргейчыка.

М. П. Цішачкін быў цікавым апавядальнікам, сапраўднай скарбонкай тэатральных кур'ёзаў і анекдотаў. На жаль, усё гэта засталася незапатрабаваным. Віцебскае тэлебачанне запланавала перадачу, дзе ён згадзіўся прыняць удзел у якасці апавядальніка, але раптоўная смерць пераблытала ўсе планы.

Пайшоў з жыцця актыўны прапагандыст тэатральнага мастацтва, шчыры сябар і дарадца аматараў сцэнічнай творчасці.

У нашых сэрцах заўсёды будзе жыць імя Мікалая Пятровіча Цішачкіна, таленавітага акцёра, чалавека душой і шчырага і абаяльнага.

КОЛАСАЎЦЫ.

Прыгажосць уратуе свет

Вы хочаце зрабіць незвычайны прыёмны падарунак сваёй каханай, сяброўцы? Выйсце ЕСЦЬ! Прышліце нам яе мастацкае фота і—пры жаданні—укажыце імя ды прозвішча аўтара і гераіні фотаздымка. Мы пастаерамся змясціць яго ў нашай газеце.

І будзе «Рыса-2»

Полацкая прыватная галерэя сучаснага мастацтва «Рыса», што сінуе ўжо два гады, нарэшце займела з дапамогаю фундатару сваю ўласную выставачную залу.

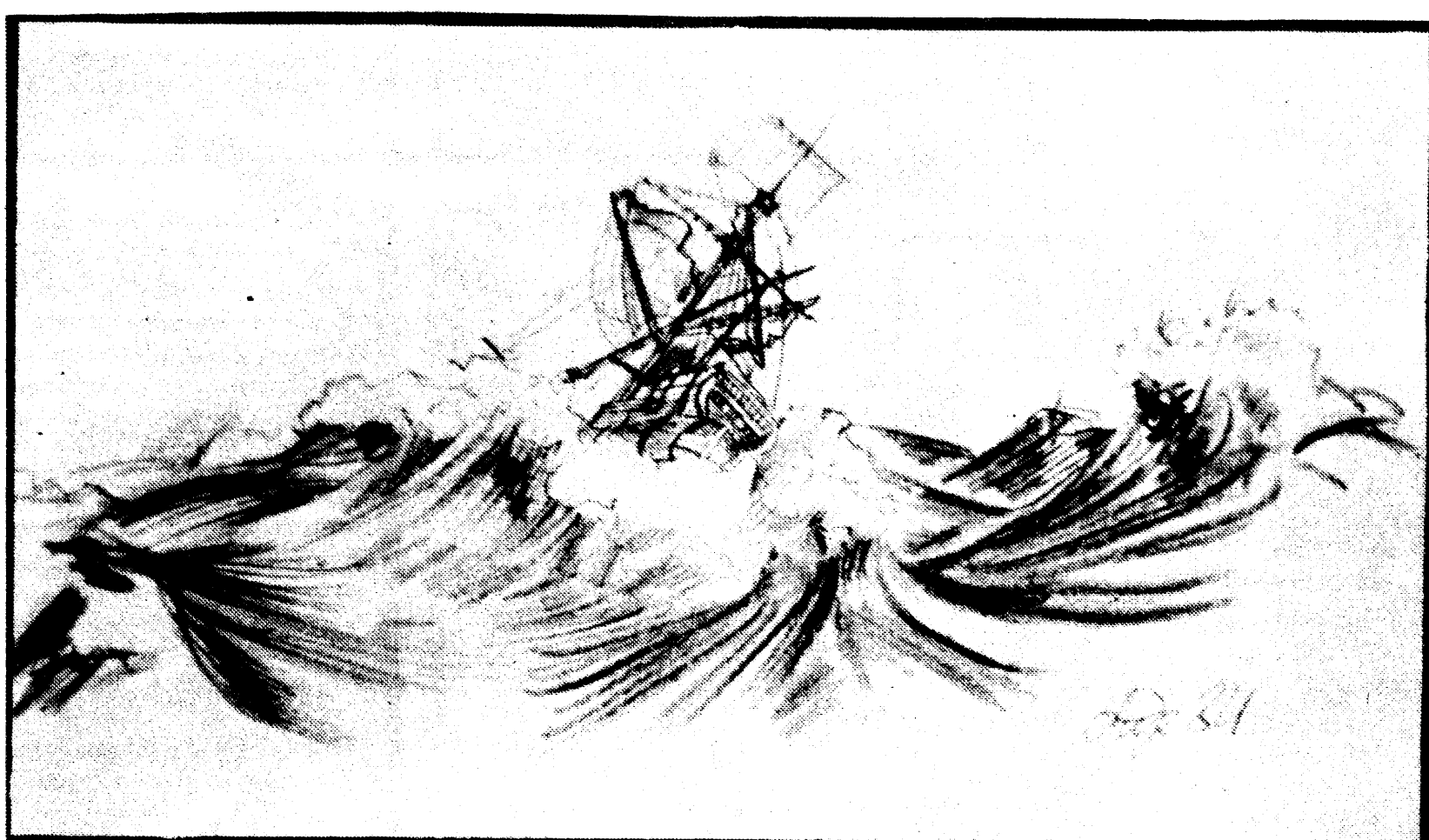
Ну, здавалася б, што тут незвычайнага? Усяго толькі са старых полацкіх кварталаў, дзе выстаўляліся экспазіцыі галерэі, «Рыса» перабралася ў раён новабуду.

Аднак можна з упэўненасцю сцвярджаць, што цяпер галерэя набывае новыя якасці. Бо перамяшчэнне ў прастору азначае і пэўнае пасоўванне ў часе. Няма сумнення, што статысцкае полацкага цэнтра ўздзейнічала на працу «рысаўцаў». І гэты ўплыў з цягам часу стаў відавочным.

Новае (у розных адценнях) акружэнне, найперш, архітэктурнае, на думку асоб, якія пільна сочаць за «Рысай», станоўча паўплывае на мастацкае жыццё галерэі. У сваю чаргу, яны і Наз-к спадзяюцца, што «Рыса»-галерэя стане арганічнай ланкай у строгах абрысах постіндустрыяльнага новаПолацка.

І то ўжо будзе «Рыса-2».

Назіральнік.

Традыцыя шанавання памяці канешне ж складалася дарослымі і можа таму самавітыя юбілей для яе больш звычныя і натуральныя. Але ж жыццё дзяцей—не менш велічная і таемная з'ява, каб лёгка забыцца на іх, на

святло, якое ўлівалася ў сусвет космаса чалавечай душы. Тым больш жыццё згаслае ў пакутах і распачы.

Сёння спаўняецца 5 год з дня трагічнай гібелі Мішы Мемуса...

Міша Мемус. «Сярод хваляў». 1984 г.

Фота А. Шульмана

Хітрая.

Іван ЛАЗУКА

Да прамойцаў

Звон пусты тут і там,
Толькі словы ды словы.
Да чаго ж даўно нам
Паабрыдлі прамовы.

Мкне любы дэлегат,
Ці які там начальнік,
За трыбунаю стаць,
Пыхкаць, быццам той чайнік.

Дэпутатаў у нас
Развялося задужа,
Паспрабуй, дай адказ,
Хто народу з іх служыць?

І прашу я ў адчаі,
Што ніколі не нова:
Карацейшымі б сталі
Усе вашы прамовы.

Колькі можна мянташыць
Языкамі ў сталіцы,
Бо народ, вам заўважу,
Зубы склаў на паліцу.

І што я, не лічыце,
Вам nanoшу абразу,
Меней вы гаварыце,
Даўжэй будучь каубасы.

Навіны Беласточчыны

Занадта многа

Дырэкцыя Белавежскага нацыянальнага парка вырашыла прадаць частку зуброў, што жывуць у пушчы. Кошт вызначаны немалы—ад 50 да 100 тысяч долараў за жывёліну. Зараз на замежных (польскіх) абшарах Белавежскай пушчы знаходзіцца каля 230 зуброў. А гэта, на думку кіраўніцтва парка, занадта многа.

Ю. С.

Заснавальнік

Віцебскі гарадскі клуб выбаршчыкаў
«За дэмакратычныя выбары»

Галоўны
рэдактар
Барыс
ХАМАЙДА

РЕДАКЦИОННАЯ РАДА:

Валянцін АРЛОУ
Хрыстафор
ЖАЛЯПАУ
Васіль ІГНАЦЕНКА
Юры ЛАУРЭНАУ
Ларыса МІХНЕВІЧ
Міхась ПАўЛАУ
Уладзімір
ПЛЕШЧАНКА
Леанід ТАМАРОВІЧ
Ігар ЦІШКІН

Мастак Р. Клікушын.
Фотаздымкі
М. Міхайлава.
Адрас рэдакцыі: 210601,
м. Віцебск, вул. Гоголя,
17.
Тэл. 37-35-06, 37-28-44.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор ды дакладнасць паддзённых фактаў, цытатаў, гаспадарча-статыстычных даных, уласных імёнаў, географічных назваў і іншых звестак. А таксама за тое, што ў матэрыялах паддадзены звесткі, якія з'яўляюцца дзяржаўнай ці спецыяльна ахоўваемай законам таямніцай.

Рэдакцыя можа апублікаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункт гледжання аўтара.

Пры перадруку спасылка на «Выбар» абавязковая.

Рукапісы не вяртаюцца й не рэцэнзуюцца.

Бягучы рахунак рэдакцыі № 200700962 у Віцебскім камерцыйным банку (Віцебскабанк). Код [МФО] банка 150801701.

Газета набраная і надрукаваная афсетным спосабам у Віцебскай узбуйненай друкарні імя Камінтэрна: г. Віцебск, вул. Шчарбакова-Набарэжная, 6.

Выходзіць
штотыднёва
па сярэдах

Нумар падпісаны да друку
11.05.1993 г. у 17.15.
Наклад 1500 экз.

Цана 3 руб.

Рэпертуар Беларускага тэатра «Лялька»

12, 13, 14 траўня «Папялушка»
17 і 18 траўня «Чароўны запарк»
Пачатак спектакляў у 10 гадз. 30 хв. і а 12 гадз. 30 хв. у абласной філармоніі.
Даведкі па тэл.: 36-90-77, 36-29-22.

У кінатэатрах горада з 12 па 16 мая

«Беларусь»
«Амерыкан бой» (Расія). 9.40, 11.50, 14.00, 16.10, 18.20, 20.30.
«Развітальныя гастролі» (малая зала). 10.00, 12.30, 14.30, 16.30, 17.50, 20.00.
Аўтаадказчык 14028.

«Спартак»
«Жамчужына Ніла» (ЗША). 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 17.50, 19.40, 21.30.
Аўтаадказчык 365121.

«Кастрычнік»
«Маленькі гігант вялікага сексу» (Расія). 9.30, 11.00, 12.30, 14.05, 15.40, 17.15, 18.50, 20.20.
Аўтаадказчык 365544.

«Брыганціна»
«Сценка на сценку» (ЗША). 14.50, 16.50, 18.50, 20.50.
«Татальнае сачэнне» (Францыя). 10.30, 15.10, 17.00, 19.00, 21.00.
Зборнік мультфільмаў. 9.00, 10.10, 11.20, 12.30, 13.40.
«Акрабат на Поўначы». 13.45.
«Яшчэ адна ноч Шахеразады». 9.10, 12.20.
Аўтаадказчык 18179.

«Мір»
«Вайна ніндзя» (ЗША). 9.50, 11.25, 13.00, 14.35, 15.45, 17.20, 18.55, 20.25.
«Імперыя страсці» (Францыя—Японія). 10.10, 12.10, 14.40, 17.00, 19.30.
Аўтаадказчык 362223.

«Усход»
«Красуня». 14.00, 16.10, 18.20, 20.20.
Аўтаадказчык 332936.

Відэатэатр «Віцеба»
Аўтаадказчык 14945.

Мастацкія фільмы на рэшту тэлетэдня

Серада, 12 мая

Беларускае тэлебачанне
9.40 і 21.35. «Мачаха».
13.40. «Насланне».

Канал «Астанкіна»
8.35 і 18.05. «Проста Марыя».
11.20. «Батальёны просяць агню». 3-я і 4-я серыі.

Канал «Расія»
10.50 і 19.25. «Санта-Барбара».

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
8.05. «Мая другая мама».
12.10. «Я—Бяроза».
23.00. «Формула памяці».

Чацвер, 13 мая

Беларускае тэлебачанне
9.45 і 21.35. «Мачаха».
14.15. «Рэгіна».

Канал «Астанкіна»
8.45 і 18.00. «Проста Марыя».
11.20. «Пад дахамі Манмартра».

Канал «Расія»
11.10 і 19.35. «Санта-Барбара».
13.25. «Расстанемся, пакуль добрыя».

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
8.25. «Жыццё па ліміту».
21.00. «Мая другая мама».

Пятніца, 14 мая

Беларускае тэлебачанне
9.30. «Мачаха».
13.40. «Пачатак».
21.35. «Абарона імперыі» (Вялікабрытанія).

Канал «Астанкіна»
8.20 і 15.10. «Горад майстроў».
11.50. «Сабачае сэрца».
20.55. «Дваяная стаўка» (Францыя).

Канал «Расія»
10.55. «Санта-Барбара».
16.55. «Сасланы на планету Зямля». 10-я серыя.
19.25. «Маці Крулей» (Польшча).

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне

8.05. «Мая другая мама».
13.00. «Нябесны ціхход».
23.00. «Капітан Апачы».

Субота, 15 мая

Беларускае тэлебачанне
8.20. «Абарона імперыі» (Вялікабрытанія).
11.50. «3 робатамі не жартуюць».
15.05. «Танцпляцоўка».
21.35. «Мілы друг» (Аўстрыя, Францыя).

Канал «Астанкіна»
12.30. «У агні броду няма».
18.50. «Бездаркорная дваццатка» (ЗША).

20.40. «Апошнія дні Пампеі» (ЗША). 2-я серыя.

Канал «Расія»
11.05. «Зігзаг удачы».
19.25. «Ханя» (Польшча).

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
8.20. «Капітан Апачы».
12.05. «Чапаеў».
20.40. «Мая другая мама».

Нядзеля, 16 мая

Беларускае тэлебачанне
9.25. «Мачаха».
21.25. «Чырвоная пустыня» (Італія, Францыя).

Канал «Астанкіна»
11.45. «Прыгоды чорнага прыгажуня».

Канал «Расія»
11.05. «Шумны дзень».
20.10 і 22.30. «Жаклін Кенэдзі» (ЗША). 1-я і 2-я серыі.

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
16.05. «Афганскі злом».